

t gebied van ten te leven' duidelijk en wij gevoelen Schoonees in vertolkt als rstel dus 'n nog die Cal-aardheid van godsdienstige die kuns van is wees, om-lik sal wees n mekaar te rerpere anti-r onder ons, ven kunnen t voetlicht? AN REEST. TEKE- VEN um)? van den heer et Chr. Nat. r schrijver op ntrum' wees, ng op econo-rd vernomen. en welbewust) richting; de van den vrij-ten ontbreekt eest; „de prof it helaas geen ebied, zoodat dt vernomen". de vraag, „dat isch centrum de klacht van ernstige over-burgsche cen-sortheid; lei-a daaraan den verleden week rring te Zwolle uitgesproken, van heroriën-t economisch aden, ons niet ook, zoodals de geluid' laten aan te weinig wikkeling van door haar ge-t denkbeeld, itie te worden rrein verloren aar; weinigen teuwe methode tegie, die het -successen zou verklaring van spaalde (het zij are financiële uden, noch al-king, met de e apparaat, en ringen zijn op- wijze, waarop mobiliseerd, zijn end, moet ook et Handelsblad): „De kracht i zijn kunde en biliseeren voor ondslog waarop a worden". De an de laatste voor deze ont-. En zo is er es te klemmen-ing van Neder-de heer Fuyk-

gering. Denken we thans aan verschillende menschen, die in het bedrijfsleven en in de Chr. sociale beweging een belangrijke plaats bekleeden, aan afgestudeerden van de Handelshoogeschool, die mede leiding geven aan de economische politiek, aan juristen, die niet alleen in ons land, maar ook in Ned-Indië hun krachten aan de bevordering van het economisch welzijn wijden, en aan anderen. Er zijn er onder hen, die door hun functies en kennis volkomen op de hoogte zijn van de economische vragen van dezen tijd, die zeker in staat zijn voorlichting te geven. De protestantsch-christelijke volksgroep is niet arm aan goede krachten, ook niet het Gereformeerde deel van haar. Integendeel!

Noodig is echter (en daarin zijn we het volkomen met den heer Fuykschot eens) „coördinatie", de vorming van een economisch centrum. Noodig is ook, dat er gelegenheid bestaat zich openhartig over de brandende vraagstukken van den dag te uiten.

Is hier niet een taak voor het Chr. Werkgeversverbond en het C. N. V. weggelegd? Beide groepen bevatten menschen, die zich dagelijks met economische vraagstukken bezighouden. Indien zij contact zochten met afgestudeerden van „Rotterdam" en andere inrichtingen van Hooger Onderwijs, van de juridische faculteit der Vrije Universiteit en van die van openbare Universiteiten, zou dan de kans op de vorming van een „economisch centrum" niet groot zijn?

Natuurlijk onderschatten we de bezwaren niet. De „Protestantsch-Christelijke volksgroep" toont op het oogblik helaas, weinig eenheid. Men denke slechts aan de wijze, waarop op het jongste congres der C.-H. partij over de verschillen met de A. R. gesproken is. En dat is het eenigste niet. Ook ten aanzien der te volgen economische politiek, bestaan er zeer verschillende meeningen. Er zijn er, die openlijk hun sympathie met „Tilburg" uitspreken; er zijn voorstanders van een „deflatie-politiek", maar ook een actieve conjunctuur-politiek. (Prof. Liefstuck bevond zich onder de „veertien", die tegen het adres der „negen" protesteerden).

Toch behoeft die groote verscheidenheid van opinie de vorming van het gewenschte centrum niet te verhinderen. Het contact van verschillende Chr. economen zal zeker verhelderend werken.

Er is voor het Gereformeerde volksdeel ook nog een andere mogelijkheid, die onafhankelijk van de zoeven genoemde kan worden benut: de stichting eener economische faculteit aan de Vrije Universiteit.

Nog niet zoo heel lang geleden heeft Prof. Goops op de groote betekenis daarvan gewezen. Men doet goed zijn denkbeelden ernstig te overwegen. De tijd dringt. Ook degenen, die in de wis- en natuurkundige faculteit aan de V. U. studeeren, hebben belang bij de stichting eener economische faculteit. Want velen van hen moeten in het bedrijfsleven een plaats vinden. En nooit was er een tijd, waarin natuurwetenschappelijke en economische studie zoozeer elkaars steun behoeven als thans. Er is in ons land op het gebied van de coördinatie dezer beide studierichtingen nog wel heel een en ander te doen!

Maar vooral is de oprichting eener economische faculteit noodzakelijk, omdat er zulk een groote behoefte bestaat aan principiële oriëntering. Het gevaar van opportunistisch handelen dreigt, en dat juist in een tijd, dat het probleem der bedrijfsorganisatie, in den ruimsten zin des woords, zoo de aandacht van den wetgever heeft. Er hangt voor ons land, ook in geestelijk opzicht, zooveel af van de wijze, waarop het economisch leven zich zal ontwikkelen. We zijn er meer dan ooit van overtuigd, dat die ontwikkeling een principiële vraagstuk van de eerste orde is. Allerlei zeer moeilijke problemen houden ons bezig: vragen, waarop de enkeling nauwelijks een antwoord weet. Hier zal een innige samenwerking in den engeren kring van geloofsgenooten vrucht kunnen dragen. En in een „economisch centrum", door de „protestantsch-christelijke volksgroep" gesticht, zou de bedoelde economische faculteit zeker een belangrijke kern vormen.

Dat ook de theologische faculteit van haar toekomstige zusterafdeeling veel steun zal kunnen genieten, behoeft nauwelijks te worden gezegd. De tegenwoordige predikant ontmoet vele moeilijke kwesties op sociaal gebied, vooral zij, die in fabriekscentra arbeiden. Vragen, die we hier niet behoeven te noemen; ieder kent ze.

Zou het reeds thans niet mogelijk zijn, dat enkele vooraanstaande personen op economisch en sociaal terrein als privaats-docent in de bestaande faculteiten (theologie, rechten en/of natuurwetenschappen) werden toegelaten? Ligt hier voor de Chr. sociale beweging geen taak? Het zou van zoo groote betekenis zijn, dat zij, die midden in de sociale en economische moeilijkheden van den tegenwoordigen tijd staan, en die al hun krachten voor de organisatie van den arbeid geven, hun stem geregeld in de collegezalen der V.U. konden laten hooren.

Zoo rijzen er bij de overweging van het artikel van den heer Fuykschot tal van vragen. We zijn hem dankbaar, dat hij de kwestie aan de orde heeft gesteld. Moge zij een ernstig onderwerp van bespreking uitmaken.

A. B. I. B.

Nationaal-socialistische geschiedenis-beschouwing.

Dhr T. van Popta schrijft in „Hmuiden Kerkbode":

Wanneer men Duitse tijdschriften doorleest, dan ziet men hoe alle krachten worden ingespannen om het Duitse volk op te leiden in de beginselen van het nationaal-socialisme, in de idee van de totalitaire staat.

Het hele leven moet gericht worden op het staatsbelang. Doen en spreken en denken, elke levensuiting moet een openbaring zijn van de staatsgedachte, de wereldbeschouwing van den burger moet zijn die van het nationaal-socialisme.

Geen Christendom kan hiermee samengaan.

Duidelijk wordt dit aangetoond in een „Schulingsbrief", een soort lesbrief, uit een serie, getiteld: „Eenheid: Arbeid en Bedrijf", met daaronder de leus: „Recht op Arbeid — plicht tot Arbeidsprestatie", uitgegeven door den Rijksorganisatieleider van de Nat. Soc. Duitse Arb. Partij.

Vervolgens citeert hij enkele openhartige gevallen van verloochening van de christelijke beschouwing der geschiedenis. Aldus:

Daarin vindt men het verschil tussen het rassenbeginsel en het christelijk beginsel als volgt beschreven:

„De van ouds bekende voorstelling van de christelijke geschiedenis telt de gang van den mens door deze wereld als een altaarstuk, een schilderij uit drie panelen bestaande, waarop drie Bijbelse tonelen.

Het middelste stuk is een afbeelding van Christus' geboorte of van Zijn dood. Van de zijpanelen geeft het linker een voorstelling van Adam's verdrijving uit het paradijs of een ander feit uit de scheppingsgeschiedenis. Het rechter paneel schildert Christus' wederkomst en 't laatste oordeel.

Dit zijn de grote hoofdgebeurtenissen: schepping, verlossing en het einde der wereld.

Tussen deze hoofdtonelen schildert de geschiedbeschrijving ons dan de loop van den mens door de eeuwen heen bezuiverd met de Joodse geschiedenis volgens de berichten uit het Oude Testament, terwijl nu en dan een greep wordt gedaan in de geschiedenis van de grote wereldrijken Egypte, Babel en Assyrië, dan kort voor Christus' geboorte iets uit de geschiedenis van Rome met het leven van den Heiland intridend in de gang van de Romeinse geschiedenis en uitmondend in 't brede schilderij van de tijd waarin de geschiedschrijver leeft".

Even verder:

Schepping, zondeval, verlossing en eindoordeel vormen het raam, waarop de wereldgeschiedenis gebouwd is.

Maar het nationaal-socialisme kan deze geschiedbeschouwing niet gebruiken.

Daarom schrijft de lesbrief verder:

„De baanbrekende omvorming van het geschiedenisbeeld en ten slotte de totale versplintering van dit geschiedenisraam is uit machtige feiten voortgekomen.

Men ontdekte dat er vóór het begin der jaartelling een veel langere tijd dan de oud-testamentische vier- of vijfduizend jaar verlopen was. De scheppingsgeschiedenis had geen wetenschappelijke waarde meer. Het linkerpaneel van het altaarschilderij moest dus verdwijnen. Daarmee verviel ook het rechterpaneel, dat door zijn voorspelling over de jongste dag bleek geen product van wetenschappelijke kennis, maar van een ander streven te zijn.

Daar men verder landen en beschavingen ontdekte, die besliet buiten het gebied der Middellands-zeelanden lagen en die in ontwikkeling niet voor de klassieke landen als Palestina, Griekenland en Rome onderdeden, konden deze landen niet meer als het centrum van de geschiedenis beschouwd worden en zo moest de beheersende rol van het Joods-christelijke middenstuk ook wegvallen".

De christelijke geschiedenisbeschouwing is hiermee weggeruimd.

In de plaats van de beschouwing, welke den Christus de eereplaats geeft, treedt dan hier die welke aan het ras een beheerschende plaats toekent.

Oudgereformeerde en Gereformeerde Gemeenten.

Voor het gerechtshof van Den Haag (3e kamer), is een proces gevoerd inzake een overblijfsel van een „Oudgereformeerde gemeente" te Scheveningen, dat zwaar had tegen aansluiting bij de „Gereformeerde Gemeenten". „De Saambinder" vertelt er iets over. Daaraan ontleenen wij, wat de overwegingen van het hof betreft:

Overwegende, dat toch uit dat gevoelen der deskundigen blijkt, dat het wezen der Oud Gereformeerde Gemeenten van dien aard is, dat aansluiting bij de Gereformeerde Gemeenten moet worden geacht te zijn in strijd met haar wezen, immers een zoodanig verschil in beginsel tusschen Gereformeerde Gemeenten en Oud Gereformeerde Gemeenten bestaat, dat dit verschil raakt den grondslag der Oud Gereformeerde Gemeenten;

Overwegende, dat dan ook zij, die destijds vóór aansluiting bij de groep der Gereformeerde Gemeenten stemden, blijk hebben gegeven zich van dit verschil in grondslag bewust te zijn, omdat zij kennelijk begrepen hebben, dat de consequentie van die aansluiting moest zijn, dat de Gemeente zich dan niet langer Oud Gereformeerde Gemeente kon noemen, maar voor het vervolg den naam van Gereformeerde Gemeente moest dragen;

Overwegende, dat wat er zij van de vraag, in hoeverre de beginselen, waarin de verschillen bestaan, al dan niet van godsdienstigen aard zijn te beschouwen — een vraag, die naar 's Hofs oordeel tenslotte niet voor den burgerlijken rechter van doorslaggevend aard is —, die verschillen in ieder geval zijn gebleken van die betekenis te zijn, dat zij juist den aard van beide groepen van gemeenten karakteriseeren, hare zelfstandigheid tegenover elkander bepalen, en den grondslag van haar gescheidenheid uitmaken;

Overwegende, dat derhalve, wanneer men zich inzake die verschillende beginselen tevoren op het standpunt der Oud Gereformeerde Gemeenten heeft geplaatst, doch — daarop terugkomende — zich voor het vervolg op het standpunt der Gereformeerde Gemeenten gaat stellen, men daarin de Oud Gereformeerde Gemeente, waarvan men lidmaat was, verzaakt, zich door die daad van die Oud Gereformeerde Gemeente afscheidt, en daardoor heeft opgehouden lid dier gemeente te zijn.

Hier volgt het vonnis:

Veroordeelt ieder der appellanten om IV een bedrag van f150 te betalen voor elken Zondag en algemeen erkenden Christelijken feestdag en een bedrag van f50,— voor elken anderen dag, dat, nadat het vonnis en dit arrest in kracht van gewijsde zullen zijn gegaan, hij (zij) nalaat om aan de in het vonnis sub. II en III omschreven veroordeeling te voldoen.

Buchman-beweging.

Ds A. M. Boeijsing schrijft in „Geref. Kerkblad voor Haarlem":

Gelijk men weten kan, heeft deze beweging in Indië en in sommige van onze kerken daar, tamelijk groote ingang gekregen. De classis Batavia, die alle Gereformeerde Kerken van Indië omvat, heeft zich genoodzaakt gezien hierover te handelen.

Haar uitspraak was echter zoo slap, dat deze in de kerken van ons land bijna onvernemende tegenspraak heeft gevonden.

Nu heeft Ds Mak van Medan zich opgemaakt om het besluit der classis Batavia te verdedigen.

Als korte samenvatting daarvan zegt Ds Popma van Amersfoort in de „Soester Kerkbode":

„Dit betoog heeft als uitgangspunt de hoop, dat de Buchman-beweging nog eens grondig veranderen zal en al zuiverder schriftuurlijk worden.

Deze hoop vindt z'n grond in: a. de bewering: de beweging is nog zoo jong. 't Is nog verward en er kan nog van alles uit groeien.

b. We zien toch goede resultaten."

Daartegen merkt hij echter op:

„Laat ik nu voor een oogenblik onderstellen, dat deze gedachten-gang juist is, wat mijn inziens niet 't geval is.

Wie zijn nu de menschen, die meehelpen deze jeugdige beweging in goede banen te leiden? "

Toch in de eerste plaats zij, die scherp en klaar de fouten aanwijzen op grond van Gods Woord. Dit zijn de menschen, die barmhartigheid toonden en zorg voor de ziel van anderen.

Daartoe is arbeid noodig van achter de schrijftafel. In de geschriften toch der Buchman-menschen hebben we hun overwogen oordeel over de dingen en niet losse invallen. Met de geschriften voeden zich de Buchman-menschen tot opbouw van hun geestelijk leven.

Alleen critiek en nog eens critiek kan hulp brengen.

Nu zeggen anderen: neen, begeef u in de beweging en ga dan van binnen uit verbetering brengen. Maar dat kan niet juist zijn, want wie begint met mee te doen, begint met — zij het voorloopig — een onjuiste houding aan te nemen. We mogen nu eenmaal niet een tijd lang met verkeerde dingen meegaan en meedoen in de hoop langzamerhand alles te verbeteren. En dat onjuiste zit nu eenmaal in het subjectivistisch uitgangspunt, dat heel de methode dezer beweging beheerscht.

Overigens komt de verbetering eerst, als de Schrift het centrum gaat vormen en dus de Buchman-beweging geen Buchman-beweging meer is.

We hebben niet te vragen naar wat in den loop der historie een beweging nog worden kan, maar naar wat ze nu is. En naar het beginsel, dat openbaar wordt. Is een geschrift soms minder een levensuiting dan eenig ander ding? Mag ik bij mijn schrijven Gods Woord los laten, als ik maar op andere punten mij als geloovige gedraag?

Wanneer in de toekomst mocht blijken, dat de Buchman-beweging zich verbeterd heeft en naar de critiek geluisterd heeft, dan is er alle reden, dat — desnoods langs kerkelijken weg — met blijdschap te constateeren."

Deze critiek is inderdaad bondig en juist.

Als men bij deze beweging en zooveel andere, alleen maar weet te zeggen, dat er toch nog wel wat goeds in is en zich daardoor zou laten leiden, is men de zuivere koers van het begin af al kwijt.

Namen noemen?

Ds F. J. W. Schiebaan schrijft in „Geref. Kerkbode voor Hoeksche Waard en IJselmonde":

Een enkele maal komt het voor, dat het bestuur van één of andere neutrale vereeniging aan de diaconie vraagt, de namen en adressen der ondersteunden op te geven, met het doel, dezen uit de vereenigingskas een extra-tje te geven.